

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 3 ani 10 cor.
 pe 6 ani 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 Nr. de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un nr. garnoad: prima dată la
 1000; a doua oară 15 bani; a treia
 oară 5 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile,
 nu se suita se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisorile adresate nu se primesc

Teama Sașilor.

(*) De când dl Carol Wolff a ajuns așa zicând conducător al Sașilor, îndeosebi al celor dela Sibiu, în mijlocul poporului săsesc se propagă *teama de Români*. De ne-numarate ori conducătorii politicii săsești pentru a intra în partidul guvernamental aveau un singur — pretext: *teama de Români!*

— Nu vedeți că ne copleșesc Români, că ei se fac stăpâni pe unde nainte vreme nici nu era pomenire de ei, și îndeosebi s'aporesc grozav?

Eată cum se motiva atitudinea lor politică.

Și intrau politicienii circumspecți în tabăra guvernamentală... Dar nu odată au trebuit să părăsească acel pat cald, din cauză că toate guvernele au fost d'opotriva de șoviniste și imblăteau nu numai pe Români «agresivi» și «agitatori», ci și pe Sași oportuniști și molcomi.

Așa l'au părăsit pe Bánffy, așa au fost siliți, acum de curind, să ia poziție în contra proiectului școlar al lui Berzeviczy. Și ori de cînd ori nu vrea dl Wolff, Sașii combat și ei ceea ce nu le place nici Românilor.

Așa, că deși formal nu suntem în aceeași tabără, *mergem însă în aceeași direcție*. Și la nici un caz nu este eschisă posibilitatea de a fi siliți (de împrejurări mai puternice decât patimile omenești!) să ne aliiăm în contra aceluiași adversar politic înverșunat, cum aliați suntem cu Sârbi și Slovaci.

N'are deci nici un înțeles, ba hotărît: e o tactică greșită când «*Siebenbürgisch-Deutsches Tagblatt*» earăși vine să sperie pe Sași cu teama de Români.

Scrie adică:

»Nu ne este teamă că prin legea lui Berzeviczy poporul săsesc o să se maghiarizeze. Cine a trecut fie ca învățător, fie ca elev prin tortura de a fi fost în chip exagerat silit să învețete ungurește, acela nu se va îndrăgosti așa ușor de limba maghiară nici nu va dori să și-o însușească. Nu ne vom maghiariza, dar cultura noastră va fi stângenită și tulburată.

Dacă e vorba să ne temem că reforma legii școlare o să ne desbrace de caracterul național, *singura teamă ne este, că prin acest proiect de lege o să ne romanizăm*. Până acum numai cultura noastră superioară ni-a susținut ca o insulă mică germană în mijlocul mării românești. Dacă vom fi însă acum slăbiți în cultura aceasta, va fi slăbită forța noastră de rezistență și astfel în curentul mare de romanizare vom peri și noi. *Intr'o generație satele săsești*

se vor romaniza. O să-i placă asta mai mult guvernului?

Avem mai multe observațiuni de făcut privitor la șirele de mai sus.

Întăiu: adevărat că Româniul progresează pe toate terenele și situația de azi a noastră, comparată cu cea de acum o sută, ori cincizeci de ani, presintă mari deosebiri. Să nu uite însă compatrioții Sași că pe aceea vreme *Români* nici nu erau «nație», ci numai niște toleranți, pe când Sașii se bucurau de privilegiul pe care azi ne mai avându-le, e natural ca distanța dintre ei și noi să nu mai fie așa mare. *Ne cultivăm nu în dauna lor*, ci adevărul e că Româniul ardeleni au fost și sunt adepți ai culturii germane.

A doua observație: Ce cred Sașii? O să-l facă pe guvernul maghiar mai puțin agresiv dacă invocă «pericolul valah» și dacă-i pune astfel în vedere slăbirea culturii germane? Dar dacă Sașii își dau seamă de cele ce se petrec, pot vedea că *lupta neamului maghiar este îndreptată îndeosebi împotriva culturii germane*.

Trebuia să întoarcă deci vorba și să zică: Dacă guvernele maghiare vor să ne slăbească pe teren cultural, *o să dăm mâna cu Români* întru apărarea acestei culturi vechi și superioare!

Și cum așa? Face guvernul maghiar o lege cu tendențe de *maghiarizare* și rezultatul o să fie — *romanizarea*?! Dar dacă astfel se slăbește forța de rezistență a Sașilor, se întărește oare a Românilor, și nu se poate întâmpla ca în același timp să suferă și unit și alții?

Ori li-e teamă Sașilor de progresul satelor noastre? Dar progresul acesta este atât de firesc și ori vor face cuminiți dela Sibiu politică circumspectă ori nu, legile firei își urmează cursul: Români, popor finer, s'aporesc!

Români nu fac însă politică de cucerire, ci duc luptă de apărare, și anume: în contra aceluiași guvern care și pe Sași vor să-i desbrace de naționalitatea lor.

Să nu înțeleagă oare nici acum conducătorii sași dela Sibiu că astfel stând lucrurile, *Români și Sași trebuie să lupte împreună*?

Contra proiectului Berzeviczy.

Contra proiectului de reformă școlară a ministrului Berzeviczy Albert s'au ridicat ca un singur om, ca un singur glas mareț și puternic, de protestare, într'o conglăsurire, toate neamurile nemaghiare din patria noastră.

Fiecare pe căile care îi mai stau deschise în «constituțională» noastră țară și-a ridicat glasul de protestare contra noului act al guvernului; și-a spus durerea, pentru actul de zugrumare îndreptat contra culturii naționalităților, — prin ce se amenință tot-odată stâlpii regimului liberal întocmit, dar arbitrar condus.

Într'un mod strălucit a combătut Episcopatul nostru proiectata reformă, arătând neputința, din punct de vedere pedagogic, a punerii în practică a unei atare legi, cum se intenționează a se face din proiectul lui Berzeviczy; arătând știrbirile ce se aduc prin acel proiect legilor în vigoare: arătând silnicia ce se intenționează a se face contra drepturilor și existenței naționalităților din țara noastră.

Dar nu adevărul, nu dreptății se închină cei ajunși să fie la cârma statului, ci unu' idol: maghiarizarea cu orice preț!

Ori-care ar fi rezultatele silințelor guvernului, un lucru este sigur, că a ne maghiariza pe noi, nu va ajunge nici o lege din lumea aceasta, până când noi vom ști ce și cine suntem, până când vom vedea poporul nostru conștient și la înălțimea chemării sale, manifestându-se cu entuziasm și hotărît, stare dela cele mai mari jertfe, pentru a-și apăra limba și legea.

Înălțătoare dovezi de conștientă națională ni-a dat poporul nostru în zilele din urmă pretutindeni, unde s'a întrunit în adunări de protestare, contra proiectului Berzeviczy.

În ziua de 13 Novembre s'a ținut în Șiria o adunare de protestare, care a decurs cu demnitate și impozant.

Vrednicii șirieni ascultând glasul de alarmă al fruntașilor, s'au întrunit Duminică în sala Casei Naționale.

Președintele adunării, dl Dr. *Jacob Hotărăan*, după ce face cunoscut scopul adunării, dă cuvântul administratorului protopopesic *Traian Terebenț*.

Parintele Tr. Terebenț arătând mașterele intențiunii față cu noi Români, ale proiectului de reformă școlară, face adâncă impresie asupra numărului popor.

Luând cuvântul dl avocat *Dr. Stefan Pop* din Arad, adresează alegătorilor următoarea avântată vorbire:

Frați Români! După 11 ani de zile grele, câți au trecut decând nu ne-am mai văzut împreună, plângându-ne amarnica soarte, iată-mă întors iar în mijlocu-vă, putând să vă salut din toată inima. Durere, că pe noi în patria-ne iubită, nu ne mai poate întruni nici un prilej senin, ci numai de jelanie și plâns. (Așa-! Numai năcazuri avem!). Vedeți fraților, ori cât de sărăntoci suntem, nu cu fală, ci cu adevărul istoric ne putem mândri, că nu este popor pe lume,

care să nu fi învățat legile dela strămoșii noștri. Dreptul roman este primit pe întreg rotogolul pământului și acel popor care s'a abătut dela acest drept, a plătit rătăcirea sa cu viața. Ce zice acest drept? Întâi, să trăiești cinstit, a doua să nu vatâmi nici persoana, nici averea deaproapelui tău, și a treia, dă-ți la fiecare dreptul să fie liber.

Fraților! De zece ani ce trebuie să vedem? De zece ani soarta noastră se poate asemăna cu cea a lupului și mielului din poveste. Mielul care e din jos de isvor, acela turbură apa. (Așa-i!) Totdeauna ne-au aflat stăpânitorii noștri pricină, urmarea a fost că ne-au tăiat tot mereu din drepturile noastre. După 1848, când a venit vremea să se uite marea rătăcirea a acelor vremi, s'a pus condițiune pentru a statornici pacea, ca naționalitățile pururea credincioase tronului, să fie mulțumite. Și atunci s'a adus legea despre egala îndreptățire a naționalităților. S'a spus atunci, că în ținuturile românești șișpani, vicșpani, și alți dirigători, Români să se pună. Unde-i vedeți? S'a spus că, statul e dator să se îngrijască de luminarea poporului, ridicând școli românești pe banii statului. Unde sunt? Dincontră, și în cele susținute pe banii noștri, din a voastră cruntă sudoare, vrea stăpânirea acum să poruncească, mai mult, pe banii voștri, să vă maghiarizeze. (Rușine! Nu ne învoim! Numai ca Români vrem să trăim!) S'a spus că până la Academie, școala cea mai înaltă, instrucțiunea să se facă în toate școlile, gimnaziile ș. a. în limba dulce a mamei noastre. Așa se întâmplă? Pe banii noștri proprii nu ne îngăduie să ne ridicăm gimnaziile, iar în celele le avem, s'amestecă și ne impune tot mai mult limba maghiară, scoțindu-o pe a noastră. (Rușine! Asta-i dreptate?) Și ce s'a întâmplat? Întâia oară ni s'au ciuntit din aceste drepturi în 1879. Atunci vine guvernul cu legea care introduce limba maghiară în școlile noastre. Legea se primește. În 1883 a venit rândul pe copilași. Dela sânul mamei sale să iee copilașul și să se dee pe mâna ovreiceii, care să-l învețe ungurește. (Rușine!) Azi stăm înaintea altui proiect. Ce vrea acest proiect? Credeți doar' să chibzuiască cum să vă învețe mai bine copilașii la cetire, scriere, socoteală, istorie, geografie și atâtea alte lucruri de lipsă pentru omul zilit de azi? Nu. Ungurește să învețe. Incolo poate să rămâie el cât de prost. Ba poate chiar prostirea fiilor noștri e scopul. (Rușine! Nemernicie! Nici în Rusia nu se întâmplă asta). Dar nu-i asta oare mai mult decât barbarie? Ce a păcătuit oare micuțul mocan, ca pentru dânsul să se închidă lumina, și cunoștințele de lipsă vieții, având în cazul cel mai bun să rămână un prost, care însă știe ungurește. (Aplauze îndelung repetate). Grele zile am ajuns fraților. Poate nici odată n'am fost atât de crud loviți, ca acum. Dar să nu desperăm. Să căutăm în trecutul nostru, isvor nescacat de nădejdi aflând în el, aducându-ne aminte de vremurile de restriște, pe cari le-au rășbit strămoșii noștri. Și ne aducem aminte de înțeleptul Mircea și Baiazid... (Recitează frumoasele strofe din satira a treia alui Eminescu, dialogul dintre Mircea și Baiazid, ce sfârșește că iubirea de neam e un zid...).

Zid trebuie să fiți și voi, care numai rupt, ce dează. (Aplauze îndelungate.) Să ne deșteptăm fraților. Când totul e în pericol, totul trebuie să punem întru apărare. N-avem noi nimic, cu confrății noștri maghiari, cu poporul maghiar, ci cu guvernul căci el vrea să se facă călăul vieții noastre naționale. (Așa-i! Jos cu guvernul.) El vrea să dee lovitură de moarte nu numai școlii, ci și bisericii noastre, călcând autonomia ei. (Protestăm! Protestăm!) N-am venit noi de resfățat aici, ci pentru că vedem că săcurea care tot taie în trupul nostru, ne-a ajuns acum la inimă. (Aplauze îndelung repetate.) Bătă de cerșător vrea

să ne dee în mână guvernul și pe gîlia noastră strămoșească să se înstăpânească kazarul. Să zicem cum au zis strămoșii noștri: *mai bine viața decât limba.* (Aplauze cari țin minute întregi. Toți strâng mâna oratorului).

la cuvântul fruntașul țaran din Siria, Nicolae Lazarescu, și ține un discurs foarte trumos și inteligent. La sfîrșit propune, și președintele punându-o la vot se primește cu mare însufletire unanim următoarea

Rezoluțiune.

Alegătorii Români ai cercului electoral Siria, întruniți la Siria în 31 Octombrie (13 Noembrie) 1904, după ce au luat sub discuțiune proiectul de lege, despre reforma învățămîntului public din școalele populare;

având în vedere, că dispozițiunile acelu proiect sunt în vădită contradicere cu legile fundamentale din constituțiunea țării, cari garantează dreptul autonom al confesiunilor de a înființa, a susține și a dispune independent asupra școlilor înființate și susținute de acelea confesiuni;

având în vedere, că prin ținta, ce li-se impune școlilor populare nemaghiare cu referința la studiul limbii ungurești, acestora li-se ia posibilitatea de a fiitorilor cetățeni cunoștințele trebuitoare pentru viață și astfel se primejduiește cultivarea firească pentru majoritatea populațiunii țării;

având în vedere, că proiectul de sub întrebare intenționează favorizarea, sub raportul principiului național, a unei părți dintre cetățenii Statului, nedreptățind astfel majoritatea locuitorilor țării, cari pe temeiul principiilor eterne de libertate și egalitate cu drept cuvânt pretind, ca și în privința națională să se faptuiască egală îndreptățire a tuturor cetățenilor patriei;

având în vedere, că proiectul pentru reforma învățămîntului popular încă formează o zală în lanțul acelor aleături legislative cari în chip vădit atentează la temeliile pactului din 1867/8, care a stabilit ca bază pentru viitoarea dezvoltare a Statului nostru egala îndreptățire națională a tuturor cetățenilor țării și în contrarietate cu acest principiu al egalei îndreptățiri naționale tinde a transforma statul poliglot al Ungariei în stat național maghiar ceea-ce presupune nimicirea etnică a popoarelor nemaghiare din patrie;

având în vedere, că prin aceasta se propagă ura de rasă, se periclitează conviețuirea pașnică între diferitele popoare și chipul acesta statul se expune la incalculabile primejdii;

protestează solemn în contra acestui proiect de lege și declară, că în conștiința drepturilor firești nici odată nu vor înceta de a lupta prin mijloace permise de legile țării împotriva tendințelor manifestate în proiectul despre reforma învățămîntului popular.

După aceasta preotul Alexandru Muntean alui Vasile, mulțumește în calde cuvinte președintelui pentru conducerea cu fact a adunării, oratorilor cari au interpretat atât de frumos sentimentele noastre a tuturor, și celorlalți fruntași cari au venit din depărtare la manifestațiunea de azi, care va rămânea neuitată.

Președintele mulțumește apoi poporului adunat, pentru demnitatea ce a păstrat-o, în cursul discuțiilor și rugându-l a se împărăstia în pace și în liniște, păstrând până în capăt bunul cumpăt, încheie adunarea.

*

Tot Duminecă (13 Nov.) s'a ținut adunare de protestare în frumosul orașel Seliste.

Ca și la Brad, în frunte a fost protopopul Dr. Stroia: »Preoți cu crucea în frunte!« . . .

După avântatele vorbiri ale d-l Dr. N. Comșa și Dr. I. Beu, adunarea primește cu însufletire următoarea rezoluțiune:

I.

Adunarea alegătorilor din cercul electoral comitatens „Săliște” și a celor din cercul electo-

ral dietal „Cristian”, ținută în 13 Noembrie n. 1904 în Săliște, ascultând atât darea de seamă a delegaților consiliului județan prin graiul d-rului Nicolae Comșa despre activitatea delegaților în special și a clubului comitatens Român în general, — cât și espinerile asupra situației generale politice, ia cu mulțumită la cunoștință darea de seamă și le voleană încredere deplină pentru ținuta lor deamă și românească.

II.

Adunarea luând în desbatere proiectul de reformă al legii școlare, prezentat dietei de ministrul de culte,

Având în vedere, că acest proiect nesocotește legi fundamentale din constituția țării, legea despre egala îndreptățire a naționalităților, nișuina la revizuirea ei în detrimentul egalei îndreptățiri.

Având în vedere, că el vatâmă adânc autonomia garantată prin legi a bisericilor noastre naționale și investite cu dreptul de-a înființa și susține școli,

Considerând mai departe, că numitul proiect constituie o violare a dreptului înăscut fiecărui cetățean la limba sa proprie maternă, care singură îi poate garanta dezvoltarea sa normală în cultură,

Considerând că în ultima analiză scopul noului proiect școlar este îndreptat contra însăși existența tuturor naționalităților din această țară, ținând direct la desnaționalizarea lor,

Considerând în fine, că prin astfel de tendințe se propagă ura de rasă și se periclitează conviețuirea pașnică la diferitele popoare, ce constituiesc acest stat:

Adunarea alegătorilor și a poporului întrunit, protestează solemn în contra acestui proiect de lege și declară că ei vor lupta din toate puterile ca să nu devie lege.

III

Adunarea luând act de energicit pași întreprinși de episcopatul român în contra noului proiect de lege școlar, — îi exprimă mulțumirile sale.

*

Cetitorii noștri își aduc aminte că și compatrioții noștri Sași, împreună cu biserică lor evanghelică, s'au declarat în contra proiectului de reformă al ministrului de instrucțiune publică. Tot asemenea s'a decarat și episcopatul sârb; ear însuși poporul sârbesc, frate al nostru întru suferințe, s'a manifestat într'un mod impunător, în adunarea de protestare dela Vârșat ținută la 10 Noembrie.

Adunarea a deschis-o Dr. Rancin, medic militar trecut în pensiuie, cu rangul de colonel, care propune de președinți pe d-nii Dr. St. Ioanovici, I. Maloșev, și M. Georgevici.

După o scurtă dar însufletită vorbire președintele Ioanovici, dă cuvântul Dr-ului Stanco Milețici, fiul marelui naționalist sârb Svetozar Milețici, care la urcare este viu aclamat. Țaranii și cu ei întregul public l'a ascultat cu cea mai mare atențiune. La finea vorbirii, a propus următoarea motiune:

»Având în vedere, că în temeiul textului spiritului legii electorale unele din popoarele țării nu pot face parte din parlament, care și nu reprezintă adevărata voință a poporului, ele trebuie să se rostiească prin adunări populare precum este și aceea de azi;

Având în vedere, că proiectul lui Berzevic nu isvorește din motive culturale ci curat politice, că pretorii fiind designați de organe ale școlii, acestea pentru viitor sunt degradate în instituțiunile polițienești;

Având în vedere, că dacă proiectul va deveni lege, vom avea școale în cari învățătorii nu vor înțelege discipolii și vice-versa, așa că acestea ar fi numai școala, mâne va trebui să-i găsim casă de nebuni;

Având în vedere, că pruncii noștri sunt epuși a-și pierde simțul național și moral, și fiind lipsiți de cunoștințele elementare. Care se pot câștiga numai în limba maternă, cu timpul vor trebui să se prăpădească și economiceste;

Având în vedere, că limba maternă se poate dezvolta numai în școalele susținute de poporul

vorbește aceeași limbă, ceea ce se vede și din atitudine guvernului de azi, care pentru câțiva copii ai împiegaților căilor ferate din Croația a deschis și susține cu mari jertfe școli ungurești;

Având în vedere, că proiectul nu vrea să alloweze ci să maghiarizeze, și că înțește la o Ungarie unitară cu un singur popor, ceea ce e nefiresc, fiindcă toate naționalitățile împreună formează Ungaria și nu singură rasa maghiară;

Având în vedere, că naționalitățile sunt părți integrante ale omenirii și că o luptă contra lor e luptă contra omenirii;

Având în vedere, că adunarea pătrunsă de ideea că săvârșește o muncă binefăcătoare, e de părerea că apără interesul și însuși statul atunci când se opune proiectului lui Berzeviczy, care țara trebuință provoacă neliniște și luptă între naționalitățile patriei;

Având în vedere că poporul sârbesc e gata în tot momentul a se lupta pentru o independență mai mare a țării și că de judecă pe toți aceia, cari nesocotesc acest țel și în deosebi pe aceia cari impoartă din străinți sămânța neliniștirii patriei;

Adunarea Sârbilor din întreaga Ungarie întrunită la 10 Noembrie 1904 st. n. în Vârșeț, protestează în mod sărbătoros împotriva proiectului periculos și antipatriotic relativ la școala alcătuit prin ministrul Berzeviczy; cere parlamentului ca să-l ia dela ordine zălit și să îndrume guvernul să pregătească un nou proiect, care să corespundă cerințelor pedagogiei moderne, culturii și drepturilor civilor din țară precum și drepturilor tuturor naționalităților.

După acestea poporul inlierbântal cere cuvântul dlui Tomici, care suind podiul e primit cu aplause frenetice. Tomici a ținut o vorbire plină de adevăr. Vorbirea și-o încheie cam așa: »Nu vă temeți fraților, căci dacă Turcii asupritori n'au fost în stare să ne turcească, Nemții să ne germanizeze, nici Ungurii nu vor putea să ne maghiarizeze.

*

Așa dorim noi, naționalitățile, reforma lui Berzeviczy. Și noi suntem jumătate de țară — nu la drepturi, ci mai mult de jumătate la îndatoriri.

Și glasul acesta să răsună în pustiu?
Cu noi este Dumnezeu!

Contra proiectului de lege școlar.

Prin proiectul legii de reformă școlară al guvernului neamul nostru este amenințat de pericolul de a fi spoliat de posibilitatea unui progres cultural firesc și a unei normale dezvoltări intelectuale — morale.

Cu distrugere este amenințată însă și temelgia cetății până acuma neînfrântă a autonomiei noastre bisericesti și școlare.

În fața acestei situații extrem de grave, ce i-o crează neamului nostru un guvern nesocotit, ni-se impune sfânta datorință, să ne ridicăm glasul în solemnă protestare.

Prelații noștri au protestat deja și vor mai protesta în numele bisericilor și al poporului lor. Datori suntem ca și noi poporul credincios, la rîndul nostru să ne identificăm cu Prea Sfințiiile Lor, capi bisericilor noastre.

Implinim deci o înaltă datorință față de neamul nostru, când venim să convocăm alegătorii, — cât și poporul cu durere și îngrijire față de așezămintele sale culturale greu amenințate, din întreg comitatul nostru la

Intrunirea publică,

ce se va ține Marți în 22 Noembrie st. n. a. c. în Dej în sala cea mare a otelului »La Englezul« la orele 10 a. m. pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Discutarea situației politice actuale și luarea rezoluții în contra proiectului școlar al guvernului.

2. Alegerea alor 2 delegați din fiecare cerc electoral pentru o eventuală conferință generală.

Dej, 15 Noembrie 1904 st. n.

Dr. Teodor Mihali, Ioan Velle, George Gradovicu, Dr. Ioan Cherecheș, Dr. Libiu Mișca, Alexandru Avram, Augustin Pinte, Alexandru Leményi, Ioan Georgiu, Dr. Victor Colceriu, Vasilie Mustea, Aurel Bilțiu, Pachomiu Pop, Sabin Coroian, Iosif Onciu, Victor Cupșa, Ioan Sonea, Gregoriu Pușcariu, Ioan Mureșan, Iovian Andrei, Alexandru Avram, Nicolae Petrovan, Alexa Buculeiu Pavel Salvan, Ioan Gorou, Teodor Cotuțiu, George Manu, Athanasiu Pascu, Gregoriu Inga, Aurel Bungardean, Stefan Bușița, Dr. Alexandru Vajda-Voevod, Teodor Hermann, Dr. Alexandru Chereșeș, Dr. Clemente Barbul, Mateiu Pop, Demetriu Baicav, Dr. Vasile Pop, Dr. Vasile Ramonezai, Augustin Pop, Dr. Gavril Buzura, Nic. Cosma, Simion Petricei, Ioan Pocol, Victor Illés, Teofil Moldovan, Constantin Inga, Ioan Pop Rețeganul, Elia Centea, Ioan Marțian, Alexandru Pop, Dr. Ioan Sliam, Ioan Oltean, Ioan Rednic, Ioan Buculeiu, Simion Popan, Alexandru Sighiarteu, Vasile Neamțiu, Ioan Costin, Ștefan Mureșan, Paul Boea, Augustin Bodea, Procopiu Matentan, Ștefan Rebreaan, Samson Oprea, Valentin Câmpean, Ioan Török, Mihail Cherebeșiu, Alexandru Ungur, Valeriu Filipan, Teodor Purdean, Constantin Bodea, Iuliu Bugnariu, Ioan Batiș, Valeriu Deac, Ioan Pop, Vasile Pop, Vasile Haragoș, Danila Alnaș, George Baciu, Vasiliu Pataki, Ioan Meian, Vasiliu Leményi, Ioan Tatar, Aurel Papiu, Vasiliu Tamaș, Iuliu Pop, Ioan Chintoan, Vasilie Nagy, Ioan Rebreaan, Teodor Mureșan, Mare Stir, Ioan Tarța I. Gavriș, Gavril Hossu, Ioan Buda, etc.

Alegerile congregaționale din comitatul Aradului.

Eri în 17 Noembrie n. s'a efectuit alegerea alor 150 membrii congregaționali ai comitatului nostru.

În fața candidaților »oficioși«, precum și ziarele maghiare din loc îl numesc pe pușoril spanului Urbán, — Românii au pus în tot cercul românesc candidați naționali.

Nu ne-a succes a izbuti pretutindenea, dar chiar și contrariu o recunosc, că de fel nu li-a succes a ne înfrânge, măcar că de luni de zile lucrau toți slujbașii cu încordare febrilă întru acest scop.

Ba putem zice, că, onoare unor fruntași români mai agili, avem să raportăm victorii foarte strălucite.

De tot, numărul membrilor români și în special al celor naționaliști din casa comitatului nu numai că n'a scăzut prin aceste alegeri, ci din contra a crescut și pedea-supra s'au ales o seamă de puteri valoroase, când e vorba de luptă.

Pân'acum n'avem încă raport despre rezultatul din toate cercurile. Dăm rezultatele cunoscute:

Pecica: a învins lista naționalistă. Aleși: Vasile Goldiș, Dr. Aurel Novac, Teodor Orga, Trăilă Teretean și Vasiliu Ciorgar.

Curtici: Dintre 4 membrii, câți erau să se aleagă, a izbutit a eși un român naționalist: dl Cornel Mladin, negustor, cel mai agil fruntaș român din Curtici.

Otlaca: Am învins. Aleși: Dr. Ioan Trailescu, protopop: Simion Codrean, Ioan Franco și Brad Todor.

Agris: Învingerea Românilor. Sau ales: Traian Terebenț, Petru Vancu, George Popp și Romul Motorca.

Fazecaș-Vârșand: A învins lista naționalistă românească. Aleși: Petru Bătrân și Teodor Bozgan. Laudă conducătorilor locali.

Giula-Vârșand: Dintre 2 membrii aleși, unul e harnicul nostru naționalist: George Ciobriș.

Semlac: Dintre 4 membrii, fiind și altcum comuna cu populațiune mixtă, s'au ales 2 Români naționaliști: Teodor și Titus Guleș.

Totvărădia: A învins lista românească. Aleși: Petru Muntean, proprietar și George Moldovan, negustor, fostul administrator al foil noastre.

Soborșin: Dintre 2 aleși, unul e Român. Vrednicul Protasie Givulescu.

Pâncota: Lista românească învingătoare cu majoritate de 100 voturi peste cea »oficioasă fișpânească« Aleși: Simion Buda, Teodor Dan, Filip Leuca și Ioan Serendan. Laudă și multumită votam fruntașilor conducători din acest cerc.

Cermeiu: Învingere strălucită a Românilor. Meritul e în prima linie a harnicului preot din Cermeiu, a părintelui Popoviciu. Trăiască! S'au ales 6 membri, toți Români naționaliști: Dimitrie Popoviciu, Cornel Ursuț, Sas Petru, Ambrosie Leucuța, George Vidican și Nic. Leu.

Comlăuș: Românii învingători. Aleși: Augustin Boțoc, Virgil Mihulin.

Buteni: Dintre Românii naționaliști a izbutit numai părintele Iuliu Bodea.

Chișineu: Dintre 4 membrii, fiind cercul mixt, au învins 2 Români naționaliști și 2 maghiari opoziționali, auctate uita aspanului a căzut. S'au ales: Ioan Ardelean și Ioan Teran.

Șiria: Aici nici că poate străbate alt candidat, decât românesc. Bravi Șirienți, laudă Voauă! Aleși: Romul Ciorgariu, Dr. Ioan Raț, Ioan Russu Șirianul.

Hălmagiu-Ciuci: A reușit numai un Român, dl Petru Truța.

Petriș: Dintre 2 membrii aleși unul e român naționalist: preotul Petru Vesa din Roșia.

Din celealalte cercuri românești ne lipsesc rapoarte. Am prins vești, că în unele locuri n'a reușit lista românească, dar nu ne pronunțăm, până nu știricim și cauzele. Pentru că e timpul că să ne cunoaștem și pe cei cu 2 bani în 3 pungi și să-i înlăturăm din cale.

Peste tot putem zice că: **am învins.**

Am învins, pentru că a crescut numărul membrilor naționaliști români față de numărul acelorora, a căror mandat de 6 ani, expirase. Am învins, pentru că am câștigat forte noi, bărbați integri și neșovăitori în șirul luptătorilor de pân'acuma.

Dar n'am învins precum trebuia să învingem împotriva tuturor sbaterilor și abuzurilor comise din parte »oficioasă« — dacă tot Românul era la locul său și nu se da dea nimeni de coadă la toporiștea, cu care se da, se lovește în neamul său!

Am învins — dar am și esperiat multe, pe cari le vom întrebuița pe viitor, spre a nu ne mai lăsa duși pe sfoară de nimeni dintre frați, cari promit, se laudă și se fălesc, că apoi, când se pretind fapte, să se facă — camfor.

O să mai revenim.

Războiul ruso-japonez.

Vestea cea mai importantă de pe câmpul de război este, că contra-torpilor rusesc *Razotropni* a reușit să scape din portul Port-Arthurului la Tși-fu. Vaporul a putut fugi neobservat de vasele paznice ale Japonezilor, în urma unui vijor cu zăpadă. La Tși-fu apariția acestui vas rusesc a pricinuit mare surprindere, căci se presupunea, că flota rusească a făcut o nouă încercare să scape de blocada escadrei japoneze. Sosit vasul în port, autoritățile chineze numai de cât au luat măsuri pentru demonstrarea (desarmarea) lui. Intreg echipamentul (personalul de pe vapor) a părăsit vaporul, *afară de un marinar care a rămas singur, și a aruncat în aer vaporul desarmat.*

Se zice că Rușii de aceea au nimicit înșile vaporul, căci se temeau că și acesta va ajunge soarta lui Retșitelni, pe care, precum, este cunoscut, Japonezii l-au tirit cu sula tot din portul dela Tși-fu. Hotărârea aceasta a Rușilor a fost accelerată și prin faptul, că vasul abia a sosit în port, când două bastimente japoneze deja apărură în fața portului. *Razotropni* afirmative ar fi adus dela Stoessel vești de o importanță extraordinară, și anume generalul comandant de fort s'ar adresa adică țarului cu întrebarea, să capituleze, ori să reziste și pe mai de parte.

Dăm aci următoarele telegrame mai importante:

Londra 16 Nov. Torpilorul distrugător rus *Razotropni* a sosit azi prin teribilă furtună de zăpadă la Tși-fu. Acest vas singur a scăpat ori că întreaga flota rusească s'a folosit de furibundagiul mării încercând să izbucnească din fort.

Tși-fu 16 Noembrie. Este probabil, că torpilorul distrugător, sosit la Tși-fu, numai în cazul acela va desarma, dacă cale deschisă pentru scăpare nu va avea. Rușii speră sub vălul întunerecului de noapte să poată scăpa vaporul din năntea persecutorilor lor. Vasul de război rusesc a adus cu sine și un număr din ziarul *Novi Krai*, ce apărea în tot timpul asedierii orașului.

În acesta se afirmă, că vasul de război rusesc *Retvizan* a capturat și scufundat un torpilor așezător de mine japonez.

Tși-fu, 16 Nov. Căpitanul de vapor rus al torpilorului *Razotropni* a înștiințat pe prințul Tșing, că va demonta vasul, prin urmare nu va părăsi portul.

Tși-fu, 16 Nov. *Torpilorul distrugător Razotropni azi a jost aruncat în aer de către Ruși.*

Situația în Port-Arthur.

Londra, 16 Nov. Agenției Reuter îi se telegrafează prin Fuzan din cartierul general al Japonezilor cu datul de 15 c. următoarele: S'a răspândit faima, că generalul Stoessel a fost rănit și că astfel este silit să între în spital. Generalul însă nu voește să părăsească postul declarând, că mai bine moare, decât să se sustrăgă dela împlinirea datorinței. De asemenea este colportată vestea, că soldații ruși din fort în urma lipsei de hrană și a muncii supraomenești, au slăbit colosal. O mare parte din ei ar fi învoită să capituleze, însă oficerii îi încurajază și îi nutresc mereu cu speranța izbăvirii. Japonezii cred, că garnizoana se află deja la marginea suferințelor, și că mai mult nu poate suporta situația actuală.

Londra, 16 Nov. Statul maior japonez declară de neadevărată vestea despre moartea lui Kuroki.

Din Mandciuria.

Londra, 16 Nov. Agenția Reuter vestește din Mucden cu datul de 14 c. următoarele: Ziarul rus ce apare pe câmpul de război laudă purtarea Japonezilor față de soldații ruși căzuți. Drept aceea generalul Kuropatkin a somat pe comandantul ruși, ca și dinșii să tracteze tot așa de uman cu morții și răniții japonezi.

Flota Balticeii.

Bakar, 16 Nov. (seara) Flota rusă probabil mâne pleacă de aici, ear la Damar ori Diego Suarez va lua cărbuni. Oficerul de vapor *Nelidov*, a cărui moarte a fost vestită ieri, a murit probabil de insolație.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Novembre 1904.

— Inaugurarea monumentului poetului Șerbănescu. Luni, la orele 11 s'a inaugurat monumentul poetului Șerbănescu, ridicat la București în grădina Ateneului și lucrat de sculptorul Filip Martin. Au asistat la această solemnitate dl. Porumbaru, ministrul lucrărilor publice; dl. Giani, ministru de justiție; dl. Aurelian, președintele Senatului și al Ateneului Român; dl. C. F. Robescu, primarul Bucureștilor etc.

Serviciul divin a fost oficiat de părintele Floru dela biserica Crețulescu și părintele Gheorghie, parohul dela biserica Aibă.

D-na Șerbănescu, soția repositului poet, a fost de față și a plâns tot timpul cât a durat serviciul divin și solemnitatea inaugurării.

Dl. Trandafir Djuvara, președintele comitetului de inițiativă pentru ridicarea acestui monument, vorbi cel dintâi după terminarea serviciului divin.

D-sa își termină cuvântarea în care face apologia regretatului poet, prin următoarele cuvinte adresate d-lui primar al Capitalei:

Exprimându-vă vii mulțumiri că ați binevoit a asista la această ceremonie, fac apel la d-voastră ca să primiți monumentul de față cu dragostea cu care el a fost alcătuit și în numele amicilor și admiratorilor poetului Șerbănescu, vă rog să l recomandați îngrijirii și ocrotirii administrației comunale.

La pronunțarea acestor cuvinte, monumentul fu desvălit și se văzu bustul poetului Șerbănescu. Lângă soclu e o femeie, care prezintă muza poetului în mână cu o ramură de laur, ear în aicalaltă mână ține o liră.

Dl. C. F. Robescu, primarul Capitalei, mulțumi d-lui Trandafir Djuvara pentru inițiativa ce a luat de a se ridica un monument luptătorului dela Pleвна, poetului Șerbănescu.

D-sa primi monumentul făgăduind a-l recomanda îngrijirii comunei și mulțumi încă odată în numele orașului.

Dl. Stăncescu vorbește apoi ca delegat din partea d-lui președinte al societății Ateneului Român.

Dl. Gr. Olănescu, vorbește în numele colegilor și contemporanilor poetului, arătându-i marile calități.

Dl. general Leon, face în urmă biografia dulcelui poet și dl. Dr. Hepites mulțumește cel din urmă inițiatorilor în numele familiei.

Valorosul artist C. Notara recită la sfârșit o frumoasă poezie făcută de dl. Haralamb Lecca și intitulată „Pentru Șerbănescu“.

Kiriac și unchiu Costică.

— Impresii dela un concert din București. —

București, 1/14 Noembrie 1904.

Una dintre minunile Bucureștilor este palatul Ateneului. Nu e adică numai splendid, ci-l ridicat din inițiativa privată. Ban cu ban s'a adunat, până s'a ajuns la sute de mil. Se aflase adică un bărbat (regretatul C. Esacru) care întreaga sa putere de muncă și-a închinat-o acestei idei: un palat pentru Ateneu! Ajunsesse ca lumea să-l considere aproape un maniac când stăruia să adune și făcea apeluri: „Dați un leu pentru ateneu“!... (Cam așa s'a înciripat și Fondul pentru teatru românesc).

În minunea asta de Ateneu se întâmplă, de patru ani încoace, de mai multe ori minuni: să auzi concerte minunate date nu știe D-zeu de ce artiști vestiți de prin Paris și alte capitale occidentale, nici de coruri compuse din coriști și coriste cu plată, conduse de „maiestri“ bine retribuiți, ci concertele acestea le dau coruri cum în București s'a văzut întâia oară la 1895, când a fost p'aci corul din Sibiu, condus de apreciatul maestru Dima...

Soarta i-a adus la un loc și înrudirea sufletească i-a făcut prieten pe Kiriac, tânăr profesor la conservatorul din București și pe unchiu Costică.

Despre Kiriac spusei ce este. Lefteria lui e musica.

Minunea cea mai mare este însă unchiu Costică. Arădani și toată valea Crișului l'au cunoscut, nainte cu vre-un sfert de veac, sub

numele de Tini... Ce mai flacău fercheș era atunci fiul notarului din Zimbru. Așa „strajamester“ rar s'a văzut în cetatea Aradului.

Norocul Pa adus în România și cu toate că n'a călcat în viața lui pe la conservator, are o fire fericită de boem, în cât chiar acum, când e „bunic“, Tălășescu al nostru e plin de entuziasm și de inițiativă.

Din entuziasmul lui și al profesorului Kiriac s'a născut societatea corală română „Carmen“, care aseară a dat întâiul concert din anul deja al 4-lea... Scriu „deja“, pentru-că așa ceva nu s'a mai pomenit în România: o societate, unde nu e vorba de împărțit dividende, să ajungă la al patrulea an de existență... Asta e o minune! Și mai presus de toate o încurajare pentru toți câți au idei frumoase și teama de indiferența publică i-ar face șovăitori... Eată, societatea „Carmen“, întemeiată „pentru cultivarea și răspândirea muzicii în popor“, e dovadă că se poate ajunge și printre Români la minunile pe care le admirăm, de pildă, la Germani.

Nu mai conducătorii să aibă stăruință și dragoste pentru cauză. Unchiu Costică — așa-i zic toți care îl cunosc — e numai devotament, ear Kiriac e întâiul profesor de muzică vocală care a instruit și fără plată.

Sunt însă respălățiți cu îmbelșugare — moralicește.

Am văzut două concerte de ale corului „Carmen“.

La amândouă marea sală a Ateneului gema de lume. Auditorii de toate categoriile: dela cei mai culti până la cei care întâia oră

acum asistă la concert. Și aseară academicianii Maiorescu și Bianu, literatul Delavrancea și Vlahuță, maestrul distins D. Popovici aplaudau cu entuziasmul multimei compuse din „ilustri necunoscuți“ cum se zice.

Nu-mi propun să mă ocup de felul cum au fost executate deosebitele puncte din programul bogat. E destul să spun că atenția și entuziasmul publicului nu s'a întrerupt un singur moment. Țin să scriu însă asupra altor chestii: *educația națională* ce se face, *unitatea culturală* ce se propagă prin activitatea acestei societăți.

Ce se știa în România și despre deprinderile noastre artistice nainte de venirea la București a corului sibian? Nimic. Tot atâta se știa și despre compozițiile musicale ale unui Dima ori Vidu... Acum, eată: nu se mai dă la Ateneu concert, fără a se cânta chiar mai multe compoziții de ale lui Dima și Vidu, care în chip atât de fericit au știut să armonizeze cântecile noastre populare, toată jalea și bucuria Românilor... Și aseară s'a aplaudat îndeosebi și s'a cerut stăruitor bisarea îndeosebi a cântărilor „Bobocel și inele“ și „Răsunetul Ardealului“ de Vidu... Azi se mai știe că aceste cântări sunt aduse de „dincolo“... Peste o generație se vor cânta în preajma Ceahlăului ori pe țărmul mării negre, și toți vor crede că nici n'a fost deosebiri, în ce privește cântarea, între Români de prin diferitele state.

Ear când se va scrie istoria actualei stări de tranziție, numelui Kiriac și Costică Tălășescu i-se va consacra o pagină frumoasă. *Leandru.*

— **Alegerea Rectorului universității din București.** Luni s'a făcut alegerea rectorului universității din București pe un nou period de trei ani.

Au intrunit: dl C. Dimitrescu-lăși 36 voturi, dl Pangrati 31 voturi și d-nii Gr. Ștefănescu, General Theodori câte 17 voturi.

Dl C. Dimitrescu-lăși a fost deci reales rector.

— **Dela Academia Română.** Biblioteca Academiei Române. Mișcarea în luna Octombrie 1904. Consultarea. A. Cărți tipărite. 1. Cerute cu bugete. Cetitori 610. Volume 2070. 2. Imprumutate acasă. Cetitori 12. Volume 38. Total Cetitori 622. Volume 2108. Aflătoare în sala de lucru: Cărți. Volume 1729. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române. Volume 25. Aflătoare în sala de lucru: Reviste străine. Volume 123. B. Manuscripte și documente. Manuscripte. Cetitori 54. Volume 98. Documente. Cetitori 13. Volume 310. Cărți tehnice românești (1508—1830). Cetitori 3 Volume 7. II. Sporirea. Primitive. 1. Conform legii dela Aprile 1885. Volume și broșuri 234. Numere de reviste române 124. 2. În dar sau în schimb. Volume și broșuri 108. Numere de Reviste străine 25. Volume mscr. 4. Fotografii 46. 3. Cumpărate. Volume și broșuri 11. Numere de Reviste române 1. Numere de Reviste străine 80. Atlase și cărți. Volume mscr. Total. Volume și broșuri 353. Numere de Reviste române 150. Numere de Reviste străine 131. Atlase și cărți 1. Volume mscr. 1. Fotografii 46.

— **Curs de muzică pentru dirigenți de coruri.** Dl I. Vidu din Lugoj cu începere din prima decembrie a. e. st. v. deschide un curs de șase săptămâni (până la 15 Ian. 1905 st. v.) pentru dirigenții de coruri vocale. Acei cari voiesc să ia parte la acest curs au să se însinue la dl Vidu în Lugoj, cel mult până în 28 Noembrie a. e. st. v. 1). Taxa de înscriere (care are a se solvi la începutul cursului) pe întreg cursul e 30 coroane. 2) Cost, cuartir și toată întreținerea, lunar 40 coroane. 3) Aceia, cari voiesc să se provadă de acasă cu de ale mâncării și reflectează numai la cuartier, la fert și serviciu, solvesc numai 20 coroane lunar gazdei respective. 4) Pe lângă teorie se predă și studiu în violină, flaut și harmoniu. 5) Afară de orele din teorie și instrumente, frecvențanții sunt deobligați a azista în toată seara la orele de repetiție ale „Reuniunii române de muzică din Lugoj“, precum și Dumineca la serviciul liturgic, când cântă corul mic; ear în sărbătorile Crăciunului, Botezului și Anului nou au să aziste în biserică la conducerea corului mare al Reuniunii. Atragem atenția comitetelor parohiale asupra acestui curs și le invităm să se folosească de ocazie, trimitând chiar pe spesele co-

munei bisericești tineri meniți a deveni dirigenți de coruri.

— **Asasinarea unui episcop armean și a secretarului său.** Din Constantinopol vine știrea că afară de reprezentantul Catolicosului (capul bisericii armenie gregoriane) dela Aghthamer, Mgr. Markarian Arsen, a mai fost asasinat și secretarul său.

Cercurile armenesti cred că asasinatul a fost comis de căpitanul de jandarmerie Halil effendi, de origină Curd căci el exprimase astfel de amenințări.

— **Moartea unui imortal francez.** Din Paris se telegrafează că senatorul Wallon, membru al Institutului Francei a încetat din viață în vîrstă de 92 ani.

Decedatul era senator inamovibil, ales la 18 Decembrie 1875. Lui i-se datorește în cea mai mare parte adoptarea constituțiunei republicane din Francia. Din această cauză era numit „părintele constituțiunei“.

— **Mare foc în Lipova.** Marți noaptea s'a aprins magazinul de lemne al lui Ehrenwald Vilmos negustor de lemne din Lipova arzând până la pământ. Vântul ce sufla cu vehemență arunca departe schinte, așa că locuitorii erau cu ochii în patru, să nu se răspândească cumva focul și să mistue întreg orașul. Dauna ce îndură Ehrenwald în urma acestui incendiu este evaluată la 80.000 cor. care aproape întregă se acopere cu suma pentru care a fost magazinul asigurat.

— **O aniversare.** Partidul kossuthist și toate fracțiunile lui au dat un mare banchet în onoare lui Kossuth Ferencz din incidentul împlinirii alor 10 ani dela prima sa venire în Ungaria, unde s'a stabilit devenind cetățean maghiar, ba chiar și deputat ca să facă multă gălceavă și bucluc prin calea oamenilor de bine.

— **Petrecere.** Reuniunea Română de cântări din Săliște invită la Concertul celva arangia Luni, în 8|21 Novembre 1904, în sala cea mare a școlii din loc. Inceputul la 7¹/₂ ore seara. Săliște, la 2|15 Novembre 1904 Memarii Reuniunii au intrare gratuită. Pentru nemembri Prețurile vor fi: Loge (1 scaun) 2 cor. Loc I 20 cor. Loc II 1 cor. Loc III (de stat) 60 fil. Programul. I. I. Vidu: „Răsunet dela Crișana“, pentru cor mixt cu solo de bariton. II. G. Dima: „Copilă tinerică“, cor mixt. III. a) Fr. Schubert: „Noaptea“, cor mixt. b) Mendelssohn: „Despărțirea vânătorilor“. IV. Hauptmann: „Bradul“. V. G. Dima: a) „Ce faci Ioenno?“, b) „Scumpă dragă copilă“. VI. a) Bena: „Serenadă“. b) * * * „Șo'i să mor“. VII. Musicescu: „Marș“. Joc.

— **Foiaia „Poporul“ și proiectul Berzeviczy.** Apare în Budapesta o foaie economică „Poporul“ pe spesele guvernului unguresc. Redactorul ei este dl Dr. George Alexici, profesor la academia orientală. În numărul ei ultim ocupându-se de noul proiect de lege despre reforma învățământului, iată ideile pentru cari dl Alexici primește răspundere morală înaintea publicului românesc:

„Țara întreagă cu însutțire a primit acest proiect, care deschide căi încă neumblate, ca lumina cunoștinței să străbată și în păturile cele mai de jos ale poporului. Mai cu seamă noi, Românii, trebuie să îmbrățișem cu bucurie acest proiect de lege, care e o adevărată binecuvântare pentru sârmanul nostru popor. Să nu credeți celor ce seamănă zănie și neghina urei între frați; (Între aceștia e și episcopatul român? *Not. Red.*) să nu urmați sfaturile și bârfele ademenitoare, cari zic că prin legea nouă poporul nostru va fi asuprit și silit să-și uite limba și obiceiurile strămoșesti. Minciuni sfruntate! În țara aceasta pururea libertate are să fie și în viitor, căci patria noastră e stat constituțional, care s'a întemeiat pe dragoste și alipire frățească“.

Foarte frumos!

— **Teatru sub cerul liber.** E vorba că la Paris să se organizeze o serie de reprezentațiuni populare sub cerul liber, pe scena teatrului dela Pré-Catalan.

Propunătorul este Corneille, care arată cum în acest mod se vor putea atrage masele populare la teatru, efectul moralizator și instructor fiind din cele mai mulțumitoare.

Teatrele sub cerul liber sunt mai puțin costisitoare, ele nu sunt restrânse ca localurile de spectacol închise și prin urmare prețul locului poate fi mai estin.

Așa ele au avantajul de a se putea organiza ori și unde.

Din cauza depărtării teatrului și a scumpetii intrării, lucrătorii și în genere clasele sărace preferă spectacolele de bălcu de pe la marginele orașelor. Pentru a opri curentul acesta să ne întoarcem la concepțiunea Grecilor și a strămoșilor nostri din veacul de mijloc. Să jucăm sub cerul liber, într'un spațiu vast unde mii de persoane vor putea asista la spectacole.

— **Difteria în Arad.** Infricoșata boala a copiilor: difteria, ce grasa de săptămâni de zile în Arad, este deja pe sfârșite în urma măsurilor severe din partea autorităților. Eri și alaltăeri au fost insinuate la fizicul orașului numai două cazuri de difterie. Școlile elementare închise din cauza acestei epidemii în curând se vor deschide.

— **Omorîți de trenul accelerat.** Din Deva ni-se comunică următoarea nenorocire: Un econom din comuna Lenț (com. Hunedoarei) cu numele Miron Lencean s'a fost togmît cu un chiriș din Baldovin să-i ducă roate de car și trăsura la țirg la Hunedoara. Intorcându-se Constantin Faur dela țirg, era deja seară d'a binele; pe drum a mai luat în trăsura pe doi oameni, cu care vorbind, alunga plictiseala. Astfel ciuimilind despre unele altele nu observă că se află în apropierea rampei căii ferate dintre Deva și Șoimuș. Chiar în momentul când voia să treacă calea ferată, apărură cu iuțeala fulgerului trenul accelerat de 10 ore, făcând praf carul, și retăzând capul lui Faur, ear unuia dintre cei luați în car picioarele.

— **Un om bestial.** Femeia Catinca Gh Dincă, din comuna Orbent, jud. Putna (România), trăia în concubinaj, de vre-o nouă luni, cu locuitorul Vasile Arvinte Drăgoi.

Catinca avea o fetiță de un an și jumătate, anume Anica. În ziua de 22 Octombrie, femeia ducându-se la muncă, concubinul ei, pretextând morbo, a rămas acasă. Când Catinca s'a reîntors acasă, a găsit pe mizerabilul ei concubin cu corpul peste mica fetiță care nu mai respira.

Trăgându-l de mână, femeia observă cu spaimă că fetița era moartă.

Înștiințându-se autoritățile, acestea au constatat că copila avea mai multe echimose, mușcături de dinți pe obraz, lovituri la cap și abdomen, ear medicul plășei a constatat că victima e și deflorată.

Criminalul a fost arestat și înaintat parchetului de Putna.

— **Demisiunea ministrului francez de război.** Din Paris se telegrafează, că ministrul pre-

Poesii populare.

de: Sara Ș. Demian.

Frunză verde lemn de brad,
Eu te am mândră cu drag,
Și când treci pe lângă mine
Inima-mi începe-a plânge.

Fetișo, fată bărnace,
Fața ta mie îmi place,
Dar să-mi dai și-o sărutare
Ca să-mi placă și mai tare.

Haid badiță, ca să-ți dau
Gura până când o am,
Că dacă m'oi mărita
Parte de ia nu-î avea.

Foaie verde foaie lată,
Mândruța mea cea lăsată,
Haide să ne cununăm,
De dușmani ca să scăpăm.

Să nu mă blasteme nime,
Că nu m'am ținut de tine.
Zică lumea ce o vrea,
Numa tu să fi a mea.

Bade dragă, așa-î și bine,
Să nu te lași tu de mine,
Nici odată, nici când,
Până-om trăi pe pământ.

De-î muri naintea mea,
Haină neagră oi îmbrăca.

Te-oi jeli întotdeauna
Până și-oi ajunge urma.

Copilă ochi ca mura,
Vai, ce dulce-ți este gura,
Căci de când te-am sărutat
Tot legat umblu la cap,
Nu cu cărpa ei cu gândul:
Cum să-ți pot săruta sânul.

Mândră fată bărnăcută,
Cât timp mi-ai fost tu draguță,
N'o fost zi în săptămână
Să nu vin cu tin de mână,
Dar de când ne-am despărțit
Multe rele am pățit,
Câte eu, atâtea tu,
De nu ne mai cântă cucu;
Până de cu primăvară
Că p'atunci ne-om iubi iară.

Fata care nu iubește,
Puține zile trăiește,
Că nu ști ce-î dragostea
Rupe-i-s'ar inima.

Căpitane, om viteaz,
Dă comandă la soldați,
Și le strigă un „repaus“,
Să păuzeze până-atunci,
Până-ți dau buzute dulci.

sident Combes a somat pe ministrul de războiu francez André care mai zilele trecute a fost pământ de cără deputatul Syveton în plin parlament să dimisioneze. André s'a ferit până acum ca de foc să termine afacerea sa în chipul acesta rușinos, dar în fine a fost silit. Oficialul francez în curind va publica dimisia lui André și numirea urmașului său.

— **Dare de seamă.** Se vede, că marele public românesc n'a rămas indiferent la strigătul de durere al celor 270 suflete rămase pe strade din comuna Gârboveț, în urma cunoscutei foc înfiorător.

Avem firma convingere, că aceste ajutoare nu vor înceta, ci și pe viitor vor incurge, mai ales în considerarea miseriei celei mari, la cari au ajuns acești nenorociți.

Drept aceea renoim apelul, rugând, că cei cari n'au contribuit încă, să grăbească cu obolul lor.

În numărul „Tribunei“ din 15 August și 11 Septembrie am publicat o parte din numele celor marinoși, și s'a constatat atunci suma de cor. 667. 38 bani. De atunci încoace au contribuit următorii: Dionisie Suta, faur în Rudaria 20 fil.; „Aurora“ Institut de credit Abrud-bánya 40 cor.; „Bistrițiana“, Institut de cred. și econ. Bistrița 40 cor.; Dumitru Pirtia, econom în Bania 12 cor.; Daniela Ciortus Nr. 186 econ. în Gârboveț 8 cor.; „Hațegana“ Institut de cred. Hațeg 25 cor.; „Aurora“, inst. de cred. Năsăud 30 cor.; Teodor Rotariu, forestier în Ohaba-sârb. 5 cor.; „Ardeleana“ inst. de cred. Orăștie 50 cor.; „Nera“, inst. de cred. Bozovici 100 cor.; Ioan Ienchi, comer. în Gârboveț 2 cor.; Iulia Galcanovici, Gârboveț 1 cor.; Ioan George Nr. 130 ec. în Gârboveț 2 cor.; Anton Surulescu, econ. în Gârbo. 1 cor.; „Huned.“, inst. de cred. în Deva 25 cor.; Dr. Mirco Galcanovici, Caransebeș 10 cor.; adică suma cor. 351 20 fil., care cu mulțămită se evitează. Total până acuma cor. 1018.58 fil. *Gârboveț*, la 12 Noiembrie 1904. *Nicolae Novacovici* preot, *Ioan Ienchi* comer., *Nicolae Bololoiu*, învățător, *Ioan George*, *Nicolae Bololoiu*, primar.

— **Beat a căzut în fântână.** În Talpoș economul Alexa *Vigican* mergea dela birt cu capul plin spre casă în timp de noapte. Sosit în curte, parte din cauza întunecului, parte din cauza stărei sale inconștiente învîrtindu-se pe lângă fântână, deodată și-a dat în ea cu capul în jos. La strigătele sale de ajutor se treziră al săi, cari iute îl scoaseră dela moarte. Dar înzadar, căci a patra zi a murit, în urma contuziunilor suferite. Eată ce face beția.

— **Sease luni închisoare pentru o bute de rachiu.** Tribunalul din Arad a condamnat pe un locuitor din Șimand cu numele Ioan Nișcă, la 6 luni temniță pentru că a furat din curtea vecinului său Vasile Angel o bute de rachiu. Judecătoria a luat ca motiv agravant împrejurarea, că în curtea lui Angel izbucnise un foc, ear I. Nișcă în loc să ajute la stângerea focului, s'a folosit de marea învălmășală și nefericirea omului furându-i rachiu. Credem că pedeapsa a fost meritată.

— **Sfârșitul tragic al unei familii.** Un polițist în retragere cu numele *Káptalan Nagy József* din Turda și-a impușcat pe cei trei copii, trăgându-și la urmă și sie-și un gloante în cap. Asupra acestei întâmplări de un tragic zguduitor se comunică următoarele amănunte: Polițistul era deja de mult timp melancolic, de când îl murise soția, care de asemenea s'a fost sinucis. Iubitul ei soț i-a ridicat la cap o cruce de marmoră cu inscripția: „Aici își așteaptă pe fidelul ei soț.“

Zilele trecute cumpărase nefericitul om o mulțime de flori, punând fata să împletească patru cununi.

— Pentru ce este nevoie de asta? întreba fata, — căci doar a trecut ziua morților.

— Da este nevoie de ele — a răspuns părintele ei cu tristeță înduioșătoare.

Fata fără să-i treacă prin gând, că cununa ce împletește este destinată pe sicriul ei, s'a pus pe lucru. În seara aceea familia cinase bine, beuseră chiar și mai multe sticle de vin, până ce copii se cam ebefeliră. Atunci s'au dus toți să se culce. Pela miezul nopții când copil dormiau adânc, tatăl lor s'a sculat, a scris câteva epistole de adio, apoi a luat revolverul, impușcându-și copiii rînd pe rînd și la urmă descărând și asupra sa un foc, care a fost bine îndreptat. Întreaga familie a fost înmormântată la un loc pe-

trecută fiind până la locul de repaos de o mulțime enormă, aproape 5000 de asistenți.

Necrolog. Ni-se anunță încetarea din viață a unui tânăr plin de speranță, *Aurel Capușan* candidat de avocat, care după un morb scurt și greu, la 15/2 Noiembrie la orele 8 a. m., în anul al 28-lea al etății și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului.

Remășițele pământești ale reposatului se vor așeza spre vecinica odihnă, Joul în 17/4 Noiembrie la 2 ore d. a. în cimiterul gr.-cat. din loc.

Fie! țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— **Explozie la monumentul lui Pușkin.** La Carkow, Luni noaptea o bombă a făcut o explozie la monumentul poetului Pușkin.

Monumentul a fost deteriorat și ferestrele caselor învecinate sparte.

— **«Românii din statul ungar»** este titlul unui volum de 330 pagini, format mare, apărut în București din peana redactorului nostru dl *Russu Șirianu*.

Importanța lucrării acesteia se va putea judeca deja și după ce vom arăta ce se tratează în trînsa. Pe temeiul datelor statistice oficiale, autorul tratează următoarele:

I. Numărul și comunele în cari locuiesc Românii, arătând teritoriul comunelor, totalul locuitorilor, câți sunt Români și de ce confesie, câți Unguri, Germani etc., câți știu carte, câți știu ungurește și câți au emigrat?

II. Sporul Românilor în intervalul dela 1890—1900, făcând comparație și cu celelalte naționalități. III. Maghiarizarea. IV. Cuceriri și pierderi. V. Amestecul. VI. Repartizarea. VII. Viața familială. VIII. Contingentul militar. IX. Starea culturală. X. Averele. XI. Emigrările.

Un volum costă 5 lei. Pentru a înlesni însă tuturor să-și procure cartea, în Ungaria cartea aceasta va costa numai 2 cor. 50 fileri; cine dorește să și-o procure, să se adreseze administrației «Tribunei», trimițând suma de mai sus, plus 10 fileri portul postal.

— **Istoria pentru începutul Românilor de Petru Maior** se poate procura dela societatea Academică »Petru Maior« pentru 1 coroană plus 20 bani timbru postal. A se adresa secretarului numitei societăți, dl Mihai Șerban (Budapesta, Molnár-utca 20. II. 10 A).

Se află de vânzare un exemplar bine păstrat din „*Enciclopedia Română*“ pentru 60 cor. A se adresa Redacției acestui ziar.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

Convocare.

Despărțământul „Blaj“ al reuniunii învățătorilor români aparținători reuniunii învățătorilor gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, își va ține *Adunarea* în sensul §-lui 21 „statute“ și al §-lui 9 „Regulamente“ în Obreja, Duminecă în 27 Noiembrie n. a. c. oarele 8 a. m. în școala română gr.-cat. la care se invită cu toată căldura toți membrii fondatori, ordinari și ajutători, Domniile preoți în calitate de directori, precum și toți cari doresc binele și înaintarea învățământului nostru național pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Asistarea în corpore la sf. liturgie.
2. Deschiderea ședinței prin președinte.
3. Apel nominal.
4. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă.

5. Incassarea taxelor noi și vechi.
6. Raportul cassarului.
7. Raportul bibliotecarului.
8. Raportul comisiunii examinătoare în persoana d-lor Cruciian Simu și Demetriu Ban (prot-ședinței 22 Nov., 1903 pct. 10), pentru progresul aflat în școalele române gr.-cat. din tract cu ocaziunea examenelor de primăvară din unele împrejurări neprevăzute nu s'au putut face.

9. Disertațiune de dl George Bărbuleț.
10. Alegerea alor 3 comisiuni de câte 3 membrii (prot. șed. 22 Nov. 1903 pct. 9). a) Pentru cenzurarea minuțioasă a disertațiunii, b) Pentru cenzurarea raportului cassarului, c) Pentru examinarea raportului bibliotecarului. Le stă în voie d-lor membrii de a lua parte la toate comisiunile de sub a, b și c.

11. Raportul comisiunilor de sub a, b și c.
12. Designarea locului unde să se țină adunarea de primăvară.
13. Insinuare la disertațiune pentru adunarea de primăvară.
14. Eventuale propuneri.
15. Închiderea ședinței.

Tîr, 12 Noiembrie 1904.

Georgiu Făgărășan,
președinte.

Membrii fondatori pe viață ordinari și ajutători ai „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“ din despărțământul Bistrița se convoacă la adunarea cereuală, ce se va ține în Bistrița Duminecă în 27 Noiembrie 1904 la orele 11 înainte de amiază în biserica greco-catolică cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării
2. Raportul comitetului despre activitatea pe un an.
3. Cenzurarea socotelilor de pe anul 1903
4. Statorirea bugetului de pe anul 1904
5. Alegerea directorului și a membrilor comitetului despărțământului pe un period de trei ani
6. Conferirea premiului de 20 cor. în amintirea lui Șerban pentru stupărit.
7. Inscierarea de membrii noi.
8. Prelegeri populare.
9. Închiderea adunării.

La aceasta adunare se invită toți cei ce se interesează de cultura poporului și mai ales poporul dela sate.

Din ședința comitetului despărțământului Bistrița, ținută în 7 Noiembrie 1904.

Dr. Gavril Tripon,
director.

Dr. Victor Onișor,
secretar.

TELEGRAME.

Londra, 17 Nov. *Daily Telegraph* vestește din Tși-fu cu datul de 16 c.: Conform informațiilor oficiale vaporul *Rezotropni* a adus o depesă dela generalul *Stoessel*. Căpitanul vaporului a adresat țarului o telegramă, de conținutul că atacurile Japonozilor îndreptate în contra Portului *Arthurului* pretutindenți au fost respinsă de către Ruși.

Petersburg, 17 Nov. Agența telegrafică rusă vestește din *Mucden* cu datul de 15 c.: Se anunță că la 15 Nov. Japonozii intenționează să înainteze ca să forțeze pozițiile de mijloc ale Rușilor.

Petersburg, 17 Nov. Ziarul *Brsevija* *Vjedomosti* anunță din cartierul general rusesc următoarele: Japonozii concentrează mari forțe militare în fața frontului rusesc din stînga, de unde sosesc vești neliniștitoare.

Londra, 16 Nov. Agența *Reuter* vestește din Tși-fu cu datul de 16 c. orele 11 din noapte: Din izvor adevărat vine faima, că contra-torpilorul *Razotropiu* a adus ordin sigilat, conform căruia vasul trebuia aruncat în aer, dacă n'avea ocaziune să fugă.

Londra, 17 Nov. Agența Reuter vestește din nou, că conform spuselor ofițerilor de pe vasul japonez *blocada Port-Arthurului de fel nu este de severă, ca vasele ruse să nu poată eși din port.* La 3 Nov. ofițerul de vapor Dimitrov împreună cu 6 voluntari a părăsit portul scufundând vasul Tache un torpilor japonez, care era premedat de așezarea sub-marinelor.

Londra 17 Nov. Din Seul se telegrafează, că guvernul japonez are de gând să organizeze pentru Coreea un nou corp de expediție, care ar avea să scoată pe Ruși din provinciile nord-ostice ale Coreei, și să împingă spre Vladivostoc. Acest corp va fi de trei divisi.

Dakar, 17 Nov. Flota rusă de pe Balta a plecat de aici. Stațiunea proximă va probabil vrui port al Africii, sud-vestice rămâne.

Londra, 17 Nov. Conform unei informații a lui „Daily Telegraph“ între ministrul afacerilor externe englez și între guvernul rusesc s'au ivit neînțelegeri cu privire la instituirea juriului de pace în sensul convenției dela Haga.

Guvernul rusesc revoacă concesiunile acordate lui Lansdowne, ceea-ce numai așa poate, dacă guvernul va desavua pe marele ambasador rus la Londra Benkendorff. Placerea va fi dusă năntea țării pentru a decide acesta, dar este verosimil că sfârșitul acestui nou conflict anglo-rus să cadă pe umerii ambasadorului Benkendorff. În privința divergenței de păreri ambasadorul a conferat cu ministrul de externe rus contele Lamson, dar nu s'a ajuns la nici o înțelegere.

Felurimii.

Ochii și caracterul. Deși toate femeile sunt enigmatice, sunt unii cari afirmă că li-se poate cunoaște caracterul după ochi.

Când ei sunt bine deschiși, prelungi și terminați în punct de partea nasului, arată inteligență și mare pătrundere.

Dacă pleoapele desemnează un arc, persoana respectivă are curusul sficiunii și pe al slăbiunii sufletesti însă firea-i e bună.

Ochii prea gogonați în afară sunt în general ai persoanelor mărginite la minte. Ochii prea mobili ai persoanelor vanitoase iar cei frumoși și rănditori ai persoanelor grave și solemne.

Ochii scurți și puțin ovali exprimă curagiu și voință decisă. Ochii foarte oblungi arată prudență și reflexiunea. Tendința d-a se ține puștile spre cer este semnul unei inclinări către fantazie și romanticism.

Ochii prea apropiați de nas sunt semnul aproape singur al înțelepciunii pătrunzătoare însă în același timp, și al unei oare care reușăți.

Femeile cari au ochii depărtați de nas pot să fie considerate ca având un suflet îndrăzneț până la temeritate.

Privirile cari evită alte persoane, desigur prefăcătoare și duplicitate. „Măna pe el...“ cari privesc pe ori cine, cine-a 'nebunit? „litate.“

Ochii pătrunzători sunt ei la fel. „lență; cei umezi, bunătaie.“

O femeie cu ochii negri și strălucitori e vioaie; una cu ochii albaștri e de fire contemplativă.

Ochii cenușii înseamnă blândeța iar cei cârpii forța.

Însă în mai toate cazurile, dragostea numai dă pas bărbaților să-și aleagă femeile după ochi.

ECONOMIE.

Arad, 11 Novembre st. n.

Cum se ferbe ușor și bine mazerea, fasolea și linte. Toate leguminoasele se fierb mai ușor și sunt mai gustoase, dacă se moae întâi în apă

ferbinte, se spală în urmă bine, și se pune la foc cu apă în clocotindă. Linte pierde gustul neplăcut, dacă se spală întâi de două ori în apă ferbinte.

Pustiit cloșanit căci sunt dobitoace foarte stricacioase și lătesc cele mai multe boale molipsitoare. Să puneți pe praful de ghips dintr'o farfurie câteva picături de olei de anison și lângă acel taer un altul cu apă curată. Cloșanitul de departe simt mirosul de anison și așa fug spre praful de ghips, ca fluturii de noapte spre lumină. De praful de ghips capătă dureri și aprinderi de stomac, ceea-ce cu apă vreau să le vindec; însă apa face din praful de ghips o piatră în stomacul lor, care nu o pot mistui. Cloșanitul toți de-a rindul creapă în câte-va zile.

PREȚUL CEREALELOR.

Piața din Budapesta.

— 17 Novembre.

	kgr.	Coroane.
Grâu	77	10.22—10.33
Grâu	78	10.33—10.40
Grâu	79	10.40—10.50
Grâu	80	10.50—10.60
Săcară	50	8.00—8.10
Orz	50	7.62—7.63
Ovăs I	50	7.10—7.35
Ovăs II	50	6.95—7.10
Cucuruz		
nou	50	8.82—8.83

Piața din Timișoara.

— 17 Novembre.

	kgr.	Coroane.
Grâu	77	9.70—9.75
Grâu	78	9.75—9.80
Grâu	79	9.85—9.90
Grâu	80	9.90—10.00
Săcară	50	7.50—7.55
Orz	50	7.20—7.25
Ovăs I	50	6.60—6.65
Ovăs II	50	6.80—6.85
Cucuruz		
nou	50	7.15—7.20

Piața din Lugoj.

— 17 Novembre.

	kgr.	Coroane.
Grâu	77	9.60—9.70
Grâu	78	9.60—9.70
Grâu	79	6.70—7.—
Grâu	80	6.10—6.40
Săcară	50	—
Orz	50	—
Ovăs I	50	8.—8.20
Ovăs II	50	—
Cucuruz		
nou	50	7.65—7.75

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 17 Nov. În Reichsrat a fost earăși un scandal. Referind ministrul president Körber asupra întâmplărilor dela Innsbruck, a declarat, că după credința sa dușmănia între Italieni și Germani numai așa va înceta, dacă se va ridica în Tirol o facultate italiană. La aceste cuvinte panamanii Iro, Wolf, Malik au început să cereze; strigând că în cazul acesta Germanii vor fi siliți să facă revoluție. — D-ta ești atât de temerar, încât ai cutezanța să dai lecție unui deputat, strigă Wolff. — Bagă de seamă — ripostă Körber — căci nu-ți recomand să mai vorbești în felul acesta cu mine.

Avis.

În tipografia diecesană a apărut, și se află de vânzare, deja în a III-a ediție: „Rugăciunile școlarilor, și cântări bisericesti“ pentru școlarii și școlărițele dela școalele populare rom. gr.-or. Alese și întocmite de „Un prieten al școlarilor“.

Cărticica ca înfățișare e foarte drăguță, — legată în păreți tari și costă modestul preț de 40 fil., dându-se rabat de 15%, la sută și are următorul bogat cuprins: I Rugăciuni. Poruncile lui Dumnezeu, Poruncile bisericesti, Tainele; II: Rânduiala vecernei, Rânduiala utreniei, Catavasiile Născ., Catav. la Înălțarea cinstitel Crucii, Laudăciunile, Doxologia cea Mare, Polieleul, Pripelele; III. Dzeasca Liturgie, Rugăciuni de masă, Troparele Invierii, și Troparele sărbătorilor; conține 72 pagini.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Domnii cari au procurat broșura diuș Russu Șirianu: „Românii din Statul Ungar“, să binevoiască a aștepta, deoarece numai avem la mână. După câteva zile însă vom primi din nou din România și atunci vom trimite la toți.

POȘTA REDACȚIEI.

Diuș A. Ș. preot în M. Logodne și cununii numai așa publicăm, dacă ni-se trimit anunțări tipărite.

Bibliografie.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzaze următoarele cărți:

„Carmen Sylva“ de Vojeu	Cor. 1.—	plus 5 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„La Roma“ de Russu Șirianu	2.—	10 „
„Școlarul declamator“	0.50	5 „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	1.50	10 „
„Stropi de roană“	1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.30	3 „
„Calendarul“ diecesei aradane	0.40	10 „

A apărut:

Legendar sau carie de cetire pentru școalele populare de Vasile Petri. Partea I. pentru al treilea și al patrulea an de școală. Ed. XIII revid. Emendată și aprobată definitiv de înaltul minister reg. un. de culte și instr. publică prin emisul său de dato 12 Febr. 1891 Nr. 35.990. Prețul legat 1 cor. Sibiu 1904. Ed. Autorului.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor comitetului de supraveghiere de Alfred Kormos, trad. autorisală de Const. Popp. funcționar la centrala inst. de credit și de economii „Albina“. Prețul 1 cor. 50 fil. Se află de vânzare la tip. Archidiecezană Sibiu.

Limba maghiară pentru elevii școalelor populare române de Iuliu Groșoreanu și Iosif Moldovan, învățători. Acest manual, care compus în mod rațional, pe basa esperințelor îndelungate, va ușora mult sarcina învățătorului și a școlarilor, întru însușirea limbii maghiare. se poate procura în librăria editorului Petru Simțion din Arad cu prețul de 50 filerli, cu rabatu' îndatinat.

A apărut și se află de vânzare la librăria și litografia Petru Simțion în Arad următoarele:

Duett, roman de Conan Doyle, tradus de Dr. Victor Onișor.	1.60
Iubire — Durere, M. Eminescu și Veronica Miele, scrisori, note, impresii, epilog de Nic. V. Baboceanu.	2.—
Să-l urmăim, roman de Henryk Sienkiewicz, tradus de T. D. Protopopescu.	1.—
Quo vadis, I. și II. Henryk Sienkiewicz, roman din timpurile lui Nerone, ediția I. ilustrată ambele vol.	4.50
Zile trăite, de N. Gane.	3.—
Viorele, versuri de I. Popescu-Polyclet.	1.—
Foietoane, de Ilarie Chendi.	2.50

Modele, de cusături românești edate de Minerva Cosma, caetul I. — 50 bani, caetul II. colorat. 1.—

Intre vis și viață, de Delavrancea. 3.—

Hagi Tudose, tipuri și moravuri, de Delavrancea. 3.—

Câteva clipe, poezii de Artur Stavri. 2.—

M. Eminescu, Literatura populară, scrisori inedite. 1.50

Geniu pustiu, roman de M. Eminescu. 2.—

Floricele de câmp, schițe ușoare de Aurel C. Domșa. 1.—

Stropi de rouă, poezii de Elena din Ardeal. 1.—

„Sămănătorul“, revistă literară săptămânală, apare în București, numărul 20

Limba maghiară, de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan. 50

Jurnalul femeii, săptămânal ilustrat, educație, recreație, mode numărul. 25

Calendarul Poporului, pe 1905. 40

Raze de lună, nuvele, schițe și altele de Vasile E. Moldovan. 1.50

Dușmănie, roman de V. E. Moldovan. 1.—

La comanda e de a se adăuga cu 20 de fil. mai mult pentru porto. Prețurile se înțeleg în coroane 421 2--6

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. r. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhiepiscopiei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă. 390 — 18

Redactor responsabil în absența d-lui Ioan Russu-Șirlianu: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul de credit și economii „Granițerul“ în H.-Dobra se publica concurs. Salar anual 1000 coroane.

Ceice doresc a reflecta la acest post au să-și înainteze rugărilor până cel mult în 2 Decembrie a. c. st. n. să documenteze că au absolvat școala comercială și să poseadă limba română, maghiară și germană în vorbire și în scriere. Cei cu praxă de bancă sunt preferiți. Alesul are să-și ocupe postul în 15 Decembrie st. n.

H.-Dobra, la 12 Novembre 1904.

419

Direcțiunea.

Este admirabil rezultatul, pe care îl ajunge on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăbunțelor și alte inconveniențe de piele; netezește fața și sbărciturile, face pielea finitului albă, tineră și fină fără să strice pielea. Mijloc premiat la expoziția din Paris și Viena; acest mijloc scoate și la noi, ea și în Anglia din uz toate cosmeticele. Un flacon 2 cor, săpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în orice farmacie; pe poștă trimite Balassa Cornel, farmacist, Budapesta. Erzsébetfalva; ear în Cașovia (Kassa) Pallaghi Kálmán, Fő-uteza II. Deposit primul în Arad la farmacistul Földes Kelemen, și la drogueria lui Vojtek și Veisz.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai nainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

măstru măsur.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recuise de argint, seduli de amnetare cumpără pentru prețurile cele mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasnornicar și giuvăer gin

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul miniștrilor.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare bijuterii și oroloage.

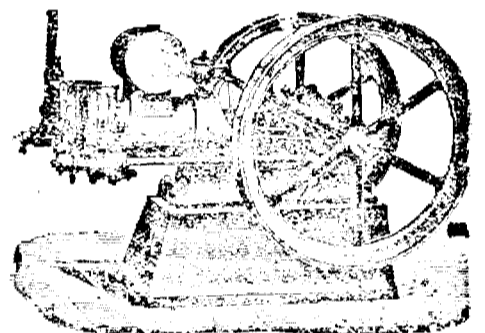
Se caută un învățacel.

Nr. Telefonului 438

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini
Intreprindere de instalațiuni
de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVÁR-JÓZSEFVAROS, Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de orice sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și ciosete.

Execuție specializată de reparațiuni de mașine și cizane.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

K A L M Á R J Ó Z S E F

prăvălie de aparate electrice

ARAD, Salacz-utca

341

Petersburg, 17 Nov. 1904
fusă vestește din Mucedon
Se anunță că la 15 No
nează să înainteze

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori centrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

ARAD, Tipografia George Nichin.